**Engin Erkiner:** Önce Diyarbakır'da ardından da Batman, Mardin ve Urfa'da çok sayıda "sivil toplum örgütü" ortak bir bildiri yayınlayarak savaşın bitirilmesini ve akan kanın durmasını istediler.

Çağrıların Kürtlerin yoğun olarak yaşadıkları kentlerde yapılması, bu coğrafyadan yeni bir politik aktörün ortaya çıkması anlamına mı geliyor?

PKK, devlet ve BDP'nin dışında, "sivil toplum örgütleri" adı verilen ek bir politik aktörün ortaya çıkmasına yakından bakalım.

Öncelikle kavramların gelişigüzel kullanıldığı bir ortamda, "sivil toplum örgütü"nün ne olduğunun tanımlanması gerekir.

Sivil toplum örgütü olarak yanlış çeviriye kurban giden kavramın esası "non goverment organisation" ya da hükümet dışı örgüttür.

Bu örgütün başlıca özellikleri:

Kazanç amacı gütmemesi, üyeliğin zorunlu olmaması ve en azından açık

olarak devletle bağının bulunmamasıdır.

Buradan çıkan önemli sonuçlardan bir tanesi, Barolar Birliği gibi üyeliğin zorunlu olduğu örgütlerin, sivil toplum örgütü sayılamayacaklarıdır.

Üzerinde önemle durulması gereken ikinci sonuç ise, sivil toplum örgütlerinin mutlaka ilerici, solcu ya da barışçı olmalarının gerekmediğidir.

Dernekler, sivil toplum örgütü kapsamına girerler. Buna cami dernekleri de, Komünizmle Mücadele Derneği de ve eski adıyla Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu da dahildir. Görüşleri birbirine hiç benzemeyen örgütler, “sivil toplum örgütü” ortak paydası altında toplanabilirler.

Ülkemiz tarihinin önemli özelliklerinden bir tanesi, sivil toplum örgütlerinin önemli bir bölümünün devlet tarafından dolaylı ya da doğrudan yönlendirilmesidir. Bu nedenle, Kürt coğrafyasında devlet politikasından uzak sivil toplum örgütlerinin ortaya çıkması, yeni bir politik aktörün belirmesi olarak da değerlendirilebilir.

ETKİNLİKLERİ NEDİR?

Çok sayıda örgüt imzasıyla yapılan açıklamaların etkinliği nedir?

Soruyu iki yönden ele almak mümkündür:

Birincisi: Söz konusu örgütlerin yönetimlerinin görüşü, aynı zamanda –en azından büyük oranda- üyelerin görüşlerini de yansıtmakta mıdır?

Soru garip görünebilir ama ülkemizde politik yaşamın önemli özelliklerinden birisine dayanmaktadır.

CHP il başkanları Deniz Baykal'ı desteklediler. Partinin önde gelen isimlerinden Önder Sav, "il başkanlarının görüşüyle il delegelerinin görüşünün aynı olmadığı"ndan hareketle, Kemal Kılıçdaroğlu'nun ön plana geçmesini sağladı.

Anti demokratiklik ve tepeden inmecilik politik yaşamın her yanında, dolayısıyla sadece partilerde değil, derneklerde ve düşünülebilecek bütün örgütlenmelerde vardır.

Yönetim tabanın görüşünü temsil eder ama aradaki diyalog zayıf olduğu için bu görüşün mutlaka tabanı temsil etmesi gerekmez.

Bu nedenle, yönetimin görüşüyle tabanın görüşü birbiriyle aynı olmayabilir.

Kürt coğrafyasındaki örgütlerin açıklamalarında böyle bir durumun var olduğunu sanmıyorum, ama ülkemiz politik yaşamındaki bu özellik unutulmayacak kadar önemlidir.

İkincisi: Sivil toplum örgütlerinin yaptırım gücü nedir?

Soru önemlidir, çünkü sürekli açıklama yapmakla yetinirseniz, bir süre sonra kimse ciddiye almaz olur. Açıklamalarda ifadesini bulan görüşler taraflara nasıl dayatılacaktır?

Demokratik örgütlenmenin zayıf olduğu bir toplumda bu sorunun cevabını bulmak zordur.

Sorun sivil toplum kuruluşlarının kaç üyesinin olduğunda değil; üyelerin, üye olmanın ötesinde ne yaptıklarıyla ilgilidir.

Örneklemek gerekirse: Almanya'da hükümet dışı örgütler olan Protestan ya da Katolik Kilisesi bir konuda açıklama yayınladığı zaman, hükümet bunu ciddiye almak zorundadır. Kiliseler sadece dini kurumlar değildir; sosyal yardım kuruluşlarından eğitime kadar değişik alanlarda örgütlüdürler. Bu nedenle de hükümeti zorlayabilirler. Hükümet de bunu bildiği için açıklamayı dikkate alır.

Bizde aynı durum söz konusu değildir. Çok sayıda sivil toplum kuruluşu sadece isim olarak vardır, toplumda önemli denilebilecek herhangi bir etkinliğe sahip değildirler.

Bu nedenle; savaşın bitirilmesi, akan kanın durdurulması konusundaki açıklamalar son derece güzel olmakla birlikte, taleplerin nasıl zorlayıcı olabilecekleri konusunda da özellikle düşünmek gerekir.